

**Uchwała nr .../26
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia ...
w sprawie ograniczenia populacji dzików na terenie miasta stołecznego
Warszawy**

Na podstawie art. 33a ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, z 2025 r. poz. 1696 i 1795 oraz z 2026 r. poz. 737 i 755) – uchwała się, co następuje:

§ 1.

1. Określa się warunki ograniczenia populacji dzików (*Sus scrofa*) w granicach administracyjnych miasta stołecznego Warszawy poprzez dopuszczenie redukcji wyłącznie tych osobników, których zachowanie stwarza nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka.
2. Przesłankę nadzwyczajnego zagrożenia, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za spełnioną w przypadku osobników, które spełniają łącznie lub rozdzielnie następujące kryteria:
 - 1) trwale utraciły naturalny lęk przed człowiekiem (synantropizacja);
 - 2) bytują lub regularnie nachodzą na tereny zurbanizowane, obszary o równej lub zwartej zabudowie mieszkaniowej, użyteczności publicznej oraz rekreacyjnej;
 - 3) przebywają w pasach drogowych dróg publicznych.
3. Działania redukcyjne, o których mowa w ust. 1, mogą być prowadzone wyłącznie w celu i w stopniu niezbędnym do usunięcia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia mieszkańców lub bezpieczeństwa ruchu drogowego, bez określania sztywnego limitu liczbowego redukowanych zwierząt.
4. Ograniczenie populacji dzików, o którym mowa w ust. 1, obowiązuje przez 2 lata od dnia wejścia w życie uchwały.

§ 2.

1. Ograniczenie populacji dzików, o których mowa w § 1 ust. 1, następuje w drodze odłowu wraz z uśmierceniem lub odstrzału redukcyjnego, przez osoby uprawnione do wykonywania polowania, wskazane przez miasto stołeczne Warszawa.
2. Wyboru sposobu ograniczenia populacji dzików, o których mowa w § 1 ust. 1, dokonują osoby uprawnione do wykonywania polowania.
3. Urządzenie służące do odłowu dzików nie powinno powodować cierpienia oraz obrażeń u zwierząt.
4. W przypadku zastosowania urządzenia do odłowu dzików osoby uprawnione do wykonywania polowania są zobowiązane do jego kontrolowania przynajmniej raz na dobę.
5. Dzikie odłowione przy pomocy urządzeń do odłowu uśmierca się przez podanie środka farmakologicznego lub za pomocą myśliwskiej broni palnej.

§ 3.

1. Z wykonania ograniczenia populacji dzików, o których mowa w § 1 ust. 1, miasto stołeczne Warszawa sporządza raz na kwartał sprawozdanie zawierające termin i lokalizację przeprowadzonych działań. Do sprawozdania dołącza się protokoły zawierające uzasadnienie wykonania ograniczenia populacji dzików na podstawie niniejszej uchwały, sporządzone oddzielnie dla każdego działania.

2. Sprawozdanie wraz z protokołami przekazuje się w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartału kalendarzowego do:
 - 1) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie;
 - 2) Powiatowego Inspektoratu Weterynaryjnego w Warszawie.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 33a ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, z późn. zm.) w przypadku, gdy zwierzęta stanowią nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, dopuszcza się podjęcie działań mających na celu ograniczenie ich populacji. W tym celu sejmik województwa, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt oraz Polskiego Związku Łowieckiego określa, w drodze uchwały, miejsce, warunki, czas i sposoby ograniczenia populacji zwierząt.

W dniu 21 stycznia 2026 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie wpłynęło pismo Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy, znak: OŚ-V.6150.218.2025.MHA, dotyczące potrzeby wprowadzenia ograniczenia populacji dzików na terenie miasta stołecznego Warszawy.

Miasto stołeczne Warszawa wskazało w piśmie, że regulacja liczebności dzików na terenie Warszawy prowadzona jest od 2008 r. Głównym sposobem ograniczenia populacji tych zwierząt do roku 2017 był odłów z przemieszczeniem, realizowany na podstawie decyzji Prezydenta m.st. Warszawy wydanej w oparciu o art. 45 ust 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie. Od listopada 2017 roku działanie to nie jest już możliwe do wykonywania w związku ze stwierdzonymi na terenie Warszawy przypadkami afrykańskiego pomoru świń (ASF) i obowiązującymi w związku z tym przepisami sanitarnymi. Z uwagi na występowanie ASF w Warszawie został zakazany odłów z przemieszczeniem, a regulację liczebności dzików prowadzono w oparciu o odstrzał sanitarny. Sytuacja ponownie uległa zmianie w lutym 2022 r. gdy Mazowiecki Wojewódzki Lekarz Weterynarii, ze względu na brak stwierdzonych w 2021 r. przypadków ASF w granicach administracyjnych miasta stołecznego Warszawy, odmówił wydania kolejnego rozporządzenia zezwalającego na odstrzał sanitarny.

Miasto stołeczne Warszawa poinformowało ponadto, iż od 2022 r. odnotowuje systematyczny wzrost zgłoszeń przekazywanych przez mieszkańców m.st. Warszawy o zagrożeniach ze strony dzików. Dane dotyczące zgłoszeń mieszkańców przedstawiają się następująco:

- 2022 r. – 3544 zgłoszenia,
- 2023 r. – 5825 zgłoszeń,
- 2024 r. – 6364 zgłoszenia,
- 2025 r. – 8293 zgłoszenia.

Z uwagi na ciągły wzrost rozmiaru populacji dzików, szacowanego na podstawie liczby ww. zgłoszeń przez miasto stołeczne Warszawa, Prezydent m.st. Warszawy (starosta), regularnie wydawał decyzje o odłowie w trybie art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie. W okresie od 2022 r. do 2025 r. wydano i zrealizowano 6 decyzji w ww. trybie. W 2022 r. wydane decyzje dotyczyły łącznie 250 sztuk dzików, która to liczba była podwyższana przy wydawaniu decyzji w kolejnych latach, aż do 2025 r., gdy wyniosła 500 sztuk. Należy zaznaczyć, że równoległe wykonywanie odstrzału redukcyjnego na podstawie art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie i redukcji populacji na podstawie art. 33a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt jest możliwe, a nawet wskazane z uwagi na odmienne przypadki, w jakich te przepisy mają zastosowanie.

Na podstawie wyników zleconego przez miasto stołeczne Warszawa pilotażowego projektu wykorzystania technologii teledetekcyjnej w 2025 r. oszacowano liczebność populacji dzików na części obszaru m.st. Warszawy obejmującej dzielnice: Bemowo, Białołęka, Bielany, Praga-Południe, Praga-Północ, Rembertów, Targówek, Wawer,

Wesoła, Wilanów oraz fragmenty dzielnic: Mokotów, Śródmieście, Ursynów i Żoliborz na około 3500 sztuk.

Niezależnie od powyższego, Urząd Miasta Stołecznego Warszawy zwrócił uwagę, że poza fizyczną eliminacją dzików z przestrzeni miejskiej, prowadzi m.in. szeroko zakrojone kampanie informacyjno-edukacyjne w zakresie potrzeby zachowania czystości i porządku na terenach nieruchomości, niewyrzucania żywności na terenach do tego nieprzeznaczonych, informuje o sposobach zachowania w przypadku napotkania dzików. Ponadto w przypadku zgłoszeń mieszkańców prowadzi płoszenia dzików z najbardziej newralgicznych miejsc w oparciu o zezwolenie Marszałka Województwa Mazowieckiego na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych. Przepędzanie zwierząt w tkance miejskiej napotyka jednak na szereg ograniczeń i niesie ryzyko kolizji na szlakach komunikacyjnych, a jak pokazują obserwacje z interwencji służb miejskich dziki powracają na tereny, z których zostały przepłoszone. Odstraszenie dźwiękowe (hukowe lub z odgłosami trwogi zwierząt) napotyka także na ograniczenia w stosowaniu na terenach miejskich, co również czyni je nieprzydatnym do wykorzystania na terenach publicznych. Najmniej uciążliwe społecznie jest odstraszanie zapachowe, posiada ono jednak jedną generalną wadę, a mianowicie z biegiem czasu stosowania jego skuteczność szybko spada, co potwierdzają liczne doniesienia od administracji obiektów użyteczności publicznej. Oprócz ww. działań ograniczających zagrożenia związane z dzikami, władze m.st. Warszawy dodatkowo:

- podejmują próby inicjowania usunięcia terenu m.st. Warszawy z obszaru objętego restrykcjami związanymi z ASF z uwagi na brak potwierdzenia przypadków choroby od 2021 r. (wystąpienie do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 25.04.2025 r.),
- monitorują badania nad alternatywnymi metodami kontroli populacji dzików (wystąpienia do Głównego Lekarza Weterynarii w sprawie antykoncepcji dla dzików z 08.10.2024 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe oraz mając na względzie realne zagrożenie życia ludzkiego (ataki na ludzi, zwierzęta domowe i „torby z zakupami”, wywoływanie zagrożeń komunikacyjnych i notoryczne niszczenie mienia), zasadne jest podjęcie przez Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwały w sprawie ograniczenia populacji dzików w granicach administracyjnych m.st. Warszawy poprzez usuwanie osobników stanowiących nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka. Należy zaznaczyć, że niniejsza uchwała daje podstawę do podjęcia działań w uzasadnionych przypadkach, a nie stanowi nakazu wykonywania ograniczenia populacji dzików.

Ograniczenie populacji dzików na terenie miasta stołecznego Warszawy nie spowoduje zagrożenia dla dziko występujących populacji tych zwierząt na Mazowszu.

Ograniczeniu populacji wykonywanemu na podstawie niniejszej uchwały podlegają wyłącznie osobniki bytujące w granicach administracyjnych miasta stołecznego Warszawy, stanowiące nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka. Pojęcie nadzwyczajnego zagrożenia dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę w ustawie o ochronie zwierząt. W judykaturze przyjmuje się natomiast, iż pod pojęciem tym należy rozumieć sytuacje, zdarzenia gwałtowne, w sposób znaczący odbiegające od przeciętnej sytuacji z jaką ma się zazwyczaj do czynienia, które pociągają za sobą jednocześnie zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, w tym gospodarki łowieckiej. Tym samym, (...) pod pojęciem nadzwyczajnego zagrożenia dla życia, zdrowia, gospodarki człowieka użytym w art. 33a ustawy o ochronie zwierząt - należy rozumieć m.in. realne niebezpieczeństwo wyrządzenia szkody w rozmiarze znacząco odbiegającym od dotychczas wyrządzanej na danym terenie przez zwierzynę wolno żyjącą, będącą następstwem np. wzrostu jej

populacji, w sposób uniemożliwiający sprawowanie nad tym kontroli w ramach prowadzenia racjonalnej gospodarki (...)" - (tak: m.in.: Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 11 kwietnia 2018 roku, Sygn. akt: II SA/Go 103/18; Wyrok Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 29 października 2024 roku, Sygn. akt: II CSKP 52/23).

Ze względu na to, że nie sposób przewidzieć, ile dzików będzie stwarzać zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi w okresie obowiązywania przedmiotowej uchwały - w uchwale nie określono górnego pułapu liczby dzików podlegających eliminacji, lecz określono kryteria, po spełnieniu których wykonawca uchwały będzie mógł podjąć działania.

Mając na uwadze fakt, że wykonywane na podstawie niniejszej uchwały ograniczenie populacji dzików będzie miało charakter incydentalny, w oparciu głównie o zgłoszenia mieszkańców, dla którego nie można wcześniej ustalić miejsca, otoczenia i terminu, w niniejszej uchwale ustalono, że wyboru sposobu ograniczenia populacji zwierząt dokonają osoby wykonujące je w terenie. W uchwale dopuszczono wykonanie ograniczenia populacji poprzez odstrzał redukcyjny i odłów z uśmierceniem. Należy zaznaczyć, że zależnie od możliwości terenowych odłów może być wykonany przy użyciu urządzeń do odłowu lub poprzez podanie środka farmakologicznego. Ze względu na fakt, że przepisy art. 48 Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/594 z dnia 16 marca 2023 r. ustanawiające środki szczególne w zakresie zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń oraz uchylające rozporządzenie wykonawcze (UE)2021/65 wprowadziły zakaz przemieszczania dzików, Przewodniczący Sejmiku Województwa Mazowieckiego pismem znak KS-II-BPS.0004.10.2026.PS z 17.04.2026 r. zwrócił się do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z zapytaniem o możliwość, w drodze odstępstwa od zakazu, relokacji dzików odłowionych na terenie miasta stołecznego Warszawy poza tereny zurbanizowane, jednak otrzymał odpowiedź negatywną.

Jako formę kontroli liczby dzików, które zostaną usunięte na podstawie niniejszej uchwały, ustalono obowiązek sporządzania protokołu dla każdego działania, zawierającego uzasadnienie wykonania ograniczenia populacji dzików, a także kwartalnego sprawozdania z całości wykonanych działań. Mając na uwadze fakt, że uchwała upoważnia miasto stołeczne Warszawa do wskazywania osób uprawnionych do wykonywania ograniczenia populacji, organ ten został zobligowany do przekazywania ww. sprawozdań.

Przychylając się do prośby miasta stołecznego Warszawy oraz w celu weryfikowania, czy realizacja uchwały spełnia swoją rolę, a także dla oceny wpływu ewentualnych innych czynników (m.in. ASF), mogących w sposób naturalny ograniczyć populację dzików na terenie miasta stołecznego Warszawy, termin obowiązywania niniejszej uchwały określono na 2 lata od dnia wejścia w życie uchwały.

Zgodnie z art. 33a ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, projekt niniejszej uchwały został przesłany pismem znak:do Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Warszawie, do Ligi Ochrony Przyrody - organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, oraz do Polskiego Związku Łowieckiego w celu zasięgnięcia opinii.

Wyniki opiniowania projektu:

Uchwała nie powoduje skutków finansowych dla Województwa Mazowieckiego.

Uchwała wymaga opublikowania w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.